

Nr 8

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, m. m.; given Stockholms slott den 12 november 1954.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att

dels antaga bilagda förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 (nr 180) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Per Edvin Sköld

Förslag

till

förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 (nr 180) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift

Härigenom förordnas, att förordningen den 22 april 1949 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1955¹, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1957.

¹ Se 1953:100.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 12 november 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om *fortsatt giltighet av förordningen angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, m. m.* samt anför därvid följande.

Förordningen angående särskild tullavgift

Alltsedan år 1932 har riksdagen bifallit av Kungl. Maj:t framlagda förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift eller till förordning om fortsatt giltighet av förut gällande förordning i ämnet. Den nuvarande förordningen, som utfärdades den 22 april 1949 (nr 180) och jämlikt förordningen den 13 mars 1953 (nr 100) äger giltighet till och med den 30 juni 1955 har följande lydelse.

Konungen må förordna, att vara som införes från utlandet skall beläggas med särskild tullavgift utöver den enligt tulltaxan utgående tullavgiften. Sådan särskild tullavgift må bestämmas till högst tre gånger den avgift som utgår enligt tulltaxan eller, där varan enligt taxan är tullfri, till högst en fjärdedel av varans värde.

Särskild tullavgift enligt vad nu är sagt må åsättas allenast å tid, under vilken riksdagssession ej pågår. Beslutet att åsätta avgiften skall underställas riksdagen vid nästföljande session inom tio dagar från dess början. Om riksdagen icke godkänner beslutet oförändrat, gäller detsamma högst tio dagar efter det riksdagen fattat sitt beslut i ärendet.

Vid framläggandet för 1951 års riksdag (prop. nr 5/1951) av förslag till förordning om fortsatt giltighet av 1949 års förordning framhölls bl. a., att vårt lands handelsfrihet i tullfrågor begränsats genom anslutningen till allmänna tull- och handelsavtalet (GATT). Å andra sidan hade i nyssnämnda avtal ävensom i Havanastadgan för en blivande världshandelsorganisation vissa möjligheter lämnats de avtalsbundna länderna att ingripa

mot dumpingföreteelser genom antidumping- och utjämningsstullar. För dessa fall hade 1949 års förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, ehuru den måhända formellt sett skulle kunna åberopas, icke ansetts lämpligen höra användas. I stället hade genom förordningen den 12 maj 1950 (nr 164) angående rätt för Konungen att förordna om uttagande av antidumping- och utjämningsstullar Kungl. Maj:t bemyndigats att i förekommande fall förordna om uttagande av sådana antidumping- och utjämningsstullar. Ehuru användningsområdet för den fullmakt, som innefattas i 1949 års förordning, sålunda blivit inskränkt, ansågs det likväl att fullmakten under vissa förhållanden kunde få betydelse.

I skrivelse den 13 oktober 1954 har *generaltullstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till riksdagen med förslag om utsträckning av giltighetstiden för 1949 års förordning, förslagsvis till och med den 30 juni 1957. Styrelsen har uttalat, att behov av fullmakt för Kungl. Maj:t att åsätta särskild tullavgift fortfarande syntes bestå med hänsyn till de osäkra förhållanden, som alltjämt rådde på det handelspolitiska området och svårigheterna att förutse den kommande utvecklingen.

Departementschefen. I enlighet med vad generaltullstyrelsen föreslagit torde förordningen den 22 april 1949 (nr 180) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift — vars giltighetstid utgår den 30 juni 1955 — böra erhålla giltighet jämväl för tiden därefter. Jag förordar sålunda, att nyssnämnda förordning ges fortsatt giltighet under tiden till och med den 30 juni 1957.

Jag anser mig i detta sammanhang böra beröra en speciell fråga av teknisk natur. Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framgår innehåller 1949 års förordning den föreskriften, att den särskilda tullavgiften må bestämmas till högst tre gånger den avgift som utgår enligt tulltaxan eller, där varan enligt taxan är tullfri, till högst en fjärdedel av varans värde. Samma maximiregel fanns intagen redan i 1932 års förordning i ämnet. De svenska koncessionerna enligt GATT-avtalet innebär som bekant i regel en bindning av gällande tullsats. I de fall denna tullsats utgöres av en specifik tull har Sverige emellertid i stor utsträckning förbehållit sig rätt att övergå till en värdetullsats av viss angiven höjd. Om frågan angående åsättande av särskild tullavgift enligt 1949 års förordning framdeles skulle aktualiseras beträffande en med specifik tull belagd vara, för vilken koncession med nyss angivet förbehåll givits enligt GATT-avtalet, borde den förhöjda tullen uttagas i form av värdetull. Enligt min mening lägger 1949 års förordning icke hinder i vägen för en sådan övergång från specifik tull till värdetull utan särskiljande av den enligt tulltaxan utgående tullen och den enligt förordningen åsatta särskilda tullavgiften. Jag vill tillägga att vid bedömandet av huruvida i dylikt fall maximiregeln i 1949 års förordning iakttagits, torde det vara tillfyllest att utgå från ett normalt genomsnittligt värde för varuslaget i fråga.

Fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva visst undantag från gällande villkor för åtnjutande av rätt till varvsindustrirestitution

I 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution stadgas, att idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (*varvsindustrirestitution*) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet.

Enligt 7 § nämnda förordning skall prövning av fråga angående rätt till varvsindustrirestitution ävensom fastställandet av de närmare villkor för rättighetens åtnjutande, som i särskilda fall må finnas erforderliga, ankomma på generaltullstyrelsen efter samråd med kommerskollegium. Rätt till restitution kan, enligt 8 §, beviljas för särskilt fall, för viss tid eller tills vidare.

I 10 § kungörelsen den 4 oktober 1929 (nr 308) med tillämpningsföreskrifter till förenämnda förordning föreskrives, att prövning av fråga om utbekommande av restitutionsbelopp eller om avförande av sådant belopp i fall, då befrielse från erläggande av motsvarande tullbelopp åtnjutits, ankommer på generaltullstyrelsen, i den mån styrelsen icke finner prövningen lämpligen kunna överlätas på lokal tullmyndighet. Ansökning om utbekommande eller avförande av restitutionsbelopp skall ha inkommit till den prövande myndigheten inom tre år, räknat från den dag då arbetet slutförts. Då skäl därtill är må generaltullstyrelsen för särskilt fall medgiva utsträckning av ansökningstiden. Enligt 11 § samma kungörelse skall, därest varans in- eller utförsel ombesörjts av annan än sökanden, ansökningen om restitution åtföljas av en av sökanden på tro och heder avgiven försäkran, att den som omhänderhaft in- eller utförseln varit sökandens befullmäktigade ombud för ändamålet, och skall detta förhållande vara av ombudet bestyrkt.

I proposition den 31 december 1943 (nr 19) hemställde Kungl. Maj:t hos 1944 års riksdag om bemyndigande att under tiden till och med den 31 december 1946 i fall, då särskilda skäl därtill föreläge, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, finge åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution. Såsom motivering för detta förslag anfördes i propositionen, bland annat, att de till följd av kriget försämrade handelsförbindelserna vållat varvsindustrien särskilda svårigheter beträffande materialanskaffningen och att företagen i detta avseende i större utsträckning än tidigare vore beroende av varandras bistånd.

Det syntes därför rimligt, att så länge nämnda svårigheter bestode, varvsindustrien bereddes sådan lättnad i villkoren för erhållande av tullrestitution, att samarbetet mellan företagen vid anskaffande av material utomlands såvitt möjligt underlättades. Den lättnad i fråga om villkoren för erhållande av varvsindustriestitution, som kunde anses påkallad, vore att kravet på identitet mellan importören och förbrukaren av de ifrågavarande materialerna i viss utsträckning eftergäves. I fall, då särskild anledning därtill funnes, borde sålunda tullrestitution kunna erhållas, oaktat sådan identitet icke föreläge, om blott importören och förbrukaren båda vore berättigade till varvsindustriestitution. Härför erfordrades emellertid riksdagens medverkan. På grund härav och då frågan om undantag från berörda restitutionsvillkor borde ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, borde bemyndigande för Kungl. Maj:t inhämtas att under viss tid, förslagsvis till och med den 31 december 1946, medgiva sådant undantag.

Propositionen bifölls av riksdagen (skrivelse nr 23).

I en den 28 oktober 1946 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift hemställde Sveriges varvsindustriförening, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om att det såsom ett särskilt tidsbegränsat undantag reglerade medgivandet av restitutionsrätt, då varan införts av ett restitutionsberättigat varv och överlåtits till och använts av annat sådant varv, måtte upptagas såsom en icke tidsbegränsad bestämmelse under 3 § i 1929 års förordning angående tullrestitution. Därest denna hemställan icke kunde bifallas anhölle föreningen i andra hand att den på bemyndigandet för Kungl. Maj:t grundade undantagsbestämmelsen måtte givas förlängd giltighet under minst tre år från den 1 januari 1947.

Till motivering för denna framställning anförde föreningen följande.

Bakgrunden till undantagsbestämmelsen var givetvis de under kriget uppkomna materialsvårigheterna inom varvsindustrien. Det förekom då ofta att varven för att lösa de aktuella materialproblemen måste samarbeta på så sätt att importerat material överläts från ett varv till ett annat. Situationen i fråga om varvens material är emellertid fortfarande synnerligen svår, och det synes föga sannolikt att någon avgörande förbättring kan komma att inträda inom de närmaste åren. Även om en återgång till mera normala förhållanden skulle ske relativt snabbt, vill föreningen framhålla, att möjligheten till överlåtelse av material eller byte av material mellan varven är av stort värde, då det gäller att hålla i gång en effektiv och kontinuerlig produktion inom varvsindustrien. I detta sammanhang bör även beaktas, att produktionen av valsplåt, särskilt i Amerikas Förenta Stater, i framtiden torde komma att rationaliseras på sådant sätt att varven få svårare att inköpa vissa mera specialiserade materialsorter.

I proposition den 24 januari 1947, nr 28, hemställde Kungl. Maj:t om bemyndigande att under tiden till och med den 30 juni 1949 i fall då särskilda skäl därtill föreläge medgiva, att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustriestitution, finge åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution. Såsom motivering för detta förslag an-

fördes bl. a. att de särskilda skäl, som föranlett att rätten till varvsindustrirestitution i enlighet med 1944 års riksdagsbeslut utvidgats på angivet sätt, alljämt vore för handen. Fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t borde inhämtas för en begränsad tidsperiod, lämpligen för tiden t. o. m. juni 1949.

Propositionen bifölls av riksdagen (skrivelse nr 42).

Efter framställningar av varvsindustriföreningen hemställde Kungl. Maj:t i propositionerna nr 203: 1949, 179: 1951 och 129: 1953 om fortsatt bemyndigande av förut angivet slag för tiden den 1 juli 1949—den 30 juni 1951 respektive den 1 juli 1951—den 30 juni 1953 och den 1 juli 1953—den 30 juni 1955. Även dessa propositioner bifölls av riksdagen (skrivelse nr 214/1949, 215/1951 och 130/1953).

I anslutning till de nyss nämnda riksdagsskrivelserna har Kungl. Maj:t i särskilda brev till generaltullstyrelsen den 18 februari 1944, den 28 februari 1947, den 20 maj 1949, den 18 maj 1951 och den 24 april 1953 förklarat, att Kungl. Maj:t ville, efter framställning av vederbörande näringsidkare, i varje särskilt fall pröva, huruvida uti ifrågavarande avseende undantag från gällande restitutionsvillkor kunde beviljas.

Generaltullstyrelsen har med eget utlåtande överlämnat en den 11 oktober 1954 dagtecknad skrift, vari *Sveriges varvsindustriförening* hemställt om sådan förlängning av bestämmelsen i Kungl. Maj:ts brev den 20 maj 1949, att varven även efter den 30 juni 1955 finge komma i åtnjutande av varvsindustrirestitution i fall som avsåges i nämnda brev. Föreningen uttalar i skriften, att svårigheten för varven att erhålla material av olika slag för sin produktion för närvarande vore lika utpräglad som vid de tidigare tillfällen, då frågan om dessa bestämmelser varit föremål för prövning. Huru länge dessa svårigheter komme att bestå kunde icke nu bedömas, men utan tvivel komme de att göra sig gällande även lång tid efter den 30 juni 1955.

Generaltullstyrelsen uttalar att de förhållanden som föranlett de tidigare bemyndigandena kunde förutsättas komma att ännu under någon tid vara för handen. Vidare torde vissa förluster för varven kunna befaras uppstå om bemyndigandet skulle upphöra att gälla med utgången av juni 1955. Styrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att för tiden från och med den 1 juli 1955 förslagsvis till och med den 30 juni 1957 lämna bemyndigande av enahanda innehåll som det hittillsvarande.

Departementschefen. De särskilda skäl, som föranledde att den utvidgade rätten till varvsindustrirestitution i enlighet med 1953 års riksdagsbeslut förlängdes till att avse tiden till och med den 30 juni 1955, torde alltjämt vara för handen. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att den nu ifrågavarande lätnaden i rätten till varvsindustrirestitution utsträcker till att avse jämväl tiden från och med den 1 juli 1955 till och med den 30 juni 1957.

Därest riksdagen bifaller en framställning i detta syfte torde få förutsättas, att tullrestitution må kunna beviljas även för materialier, som införts till riket före den tidpunkt, då nu ifrågavarande bemyndigande erhållits. Restitution bör emellertid icke ifrågakomma i sådant fall då det arbete, varom fråga är, avslutats först efter bemyndigandets giltighetstid.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå 1955 års riksdag att

dels antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 22 april 1949 (nr 180) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;*

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden från och med den 1 juli 1955 till och med den 30 juni 1957 i fall, då särskilda skäl därtill är, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, må åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Otto Winther